

futurisme

Het Futurisme verheerlijkte lawaai, beweging en snelheid. Men had bewondering voor de agressiviteit, macht en schoonheid van de machine. De futuristen riepen op tot de vernietiging van alles wat traditie was. Oude waarden en normen moesten de prullenbak in! Zij wilden zich alleen nog maar met de toekomst bezighouden (het Italiaanse *futuro* = **toekomst**). De stijl genoot al snel een internationale bekendheid. En niet alleen in de beeldende kunst en architectuur, maar ook in het theater, de muziek en zelfs in de politiek.

Marcel Duchamp
Giacomo Balla
Gino Severini
Carlo Carrà
Sonia Delaunay
Umberto Boccioni

De dichter en toneelschrijver Marinetti publiceerde in 1909 een **Futuristisch manifest**.

Kunst moest de uitdrukking zijn van de versnelde polsslag van het moderne leven. De futuristen hadden een optimistisch geloof in de vooruitgang en predikten kritiekloos de verworvenheden van het 20ste-eeuwse industriële technologische tijdperk. Het was de taak van de kunstenaar om te vernieuwen! Geen meesterwerk zonder agressief karakter!

Hoewel het futurisme als literaire beweging begon, bezorgde het vernieuwingselan het meteen aanhangers uit alle artistieke disciplines. In een korte periode verschenen tientallen manifesten op het gebied van beeldende kunst, poëzie, theater, architectuur, muziek en film.

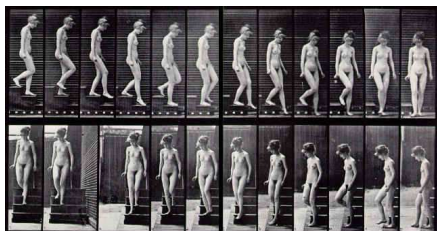
De futuristen doorbraken de grenzen tussen de afzonderlijke kunsten. Uit de propagandistische theateravonden, waar manifesten werden voorgelezen, gedichten werden voorgedragen, maar ook politieke agitatie werd bedreven, groeide het concept voor het totaaltheater, zoals zich dat na de Tweede Wereldoorlog heeft ontwikkeld. Het Futurisme ontstond in de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog in Italië. In deze tijd kregen nationaal-socialistische en fascistische ideeën voet aan de grond. Veel Italiaanse futuristen bewonderden Mussolini.

kenmerken van het futurisme

- beweging, herhaling, beweeglijke lijnen
- men was sterk geïnspireerd door techniek, snelheid en geweld
- geloof in de toekomst met techniek en machines
- Het futurisme wilde breken met de traditionele kunst

snelheid, beweging en tijd het begrip simultaneïteit

Beweging werd uitgebeeld door ritmische herhalingen van vormen en lijnen. Het belangrijkste vernieuwende futuristische concept was de *simultaneïteit*, als uitdrukking van dynamiek (simultaan = gelijktijdig). Simultaneïteit wil zeggen dat er geen eenheid in tijd en ruimte bestaat. Zie het heden, verleden en toekomst tegelijkertijd, en voeg het hier en daarginds samen. Zo schreef Marinetti toneelstukken waarin verschillende scènes zich gelijktijdig afspelen. In de schilderkunst nam dat de vorm aan van een cinematografische weergave van de werkelijkheid, men probeerde om opeenvolgende momenten gelijktijdig af te beelden.

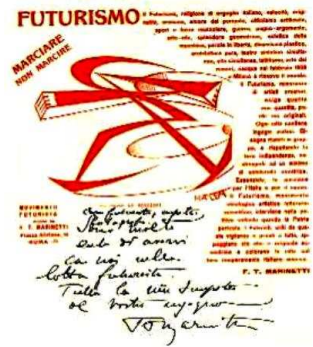
fotosequenties Edward Muybridge maakte fotografische studies van beweging

Ook Marcel Duchamp experimenteerde met simultaneïteit:
Naakt, de trap afdalend 1911

lawaai

Spectaculair zijn ook de muzikale vernieuwingen van Luigi Russolo, die hij in 1913 met zijn 'Lawaaikunst' in praktijk bracht met elektrisch aangedreven 'lawaaimachines'

Lawaai was voor de futuristen, naast dynamiek en snelheid, het kenmerk van de nieuwe tijd. Het uitbeelden van de sensatie van geluid was voor schilders ook een belangrijk gegeven. Ze probeerden de schilderkunst te 'muzikalisieren': abstracte schilderijen en muziek zaaden zij als verbonden kunstvormen.

Giacomo Balla:

Dynamiek van een hond aan de lijn

Het bewegende object wordt een aantal keer in verschillende posities herhaald op het doek.

t i j d b a l k

-1800

-

-

-

-

-1825

-

-

-

-

-1850

-

-

-

-

-1875

-

-

-

-

-1900

-

-1909

-

-1914

-

-

-

-

-

-1950

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

Giacomo Balla studie van het licht 1909

Gino Severini dans

Umberto Boccioni: de stad ontwaakt 1911

Carrà zwemmen 1910

weblink:

<http://futurism.org.uk>

Umberto Boccioni legt zich naast schilderkunst ook toe op beeldhouwkunst. Als een der eersten test hij de mogelijkheden van materiaalcombinatie uit en wordt zo de grondlegger van de assemblage.